

ข่าวที่ 63/2568 วันที่ 19 มิถุนายน 2568

สศท.8 เผยผลศึกษาการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้จากมังคุด ตามแนวทาง BCG Model เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

นายนิกร แสงเกตุ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 สุราษฎร์ธานี (สศท.8) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) เปิดเผยว่า ภาคใต้เป็นแหล่งเพาะปลูกสินค้าเกษตรหลายชนิดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะมังคุด เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการส่งออกและสร้างรายได้ให้ประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยสถานการณ์มังคุดของ 14 จังหวัดภาคใต้ ปี 2568 (ข้อมูลจากคณะทำงานย่อยเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและโลจิสติกส์ภาคใต้ ครั้งที่ 2/2568 ณ พฤษภาคม 2568) คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 224,806 ไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่มี 226,931 ไร่ (ลดลง 2,125 ไร่ หรือร้อยละ 0.94) เนื่องจากเกษตรกรทยอยโค่นต้นมังคุดที่ปลูกผสมกับทุเรียนและไม้ผลอื่น ๆ เพื่อดูแลทุเรียนซึ่งเป็นพืชหลักหรือปลูกพืชอื่นที่มีราคาดี ปริมาณผลผลิต 109,697 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่มี 119,305 ตัน (ลดลง 9,608 ตัน หรือร้อยละ 8.05) เนื่องจากฝนตกในช่วงดอกบานทำให้ดอกร่วงและแตกยอดอ่อน ซึ่งผลผลิตมังคุดของภาคใต้ในฤดูจะออกสู่ตลาดช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม 2568 จำนวน 86,997 ตัน คิดเป็นร้อยละ 79 และมังคุดนอกฤดูอีกร้อยละ 21 ทั้งนี้ มังคุดของภาคใต้ พบปลูกมากที่สุดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ให้ผล 93,567 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42 ของเนื้อที่ให้ผลมังคุดในพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมด สร้างมูลค่าให้จังหวัดปีละ 1,217 ล้านบาท

สถานการณ์การผลิตและตลาดมังคุดของภาคใต้ที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตมังคุดในรูปแบบผลสดแบบคัดเกรด คละขนาด และตกเกรด ซึ่งผลผลิตแบบตกเกรดมาจากปัจจัยหลายด้าน อาทิ ผลผลิตเน่าเสียง่าย สุกเร็ว สภาพอากาศที่แปรปรวน ผลผลิตเสียหายระหว่างเก็บเกี่ยวและขนส่ง ส่งผลให้เกิดของเหลือทิ้งที่เป็นวัสดุเกษตร (Agricultural Waste) จำนวนมากตามไปด้วย ซึ่งผลผลิตประกอบด้วยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ร้อยละ 17 เปลือกก่อนร้อยละ 48 เนื้อมังคุดร้อยละ 30 ขั้วร้อยละ 4 และส่วนที่เกิดการสูญเสียร้อยละ 1 ในแต่ละปีคาดว่าจะมีวัสดุเหลือทิ้งจากมังคุด ร้อยละ 65 ของปริมาณผลผลิตมังคุดที่ออกสู่ตลาดจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่ง สศท.8 ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ **ห่วงโซ่มูลค่าวัสดุเหลือใช้จากมังคุดของวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2567** เนื่องจากเล็งเห็นว่า มังคุดเป็นสินค้าเกษตรสำคัญที่มีมูลค่าสูงทั้งในระดับประเทศและเชิงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเกษตร ให้เกิดประสิทธิภาพตามแนวทาง BCG Model ตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นและมีความมั่นคงในอาชีพ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากผลการศึกษาของ สศท.8 โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิสาหกิจชุมชนผู้รวบรวมแปรรูปมังคุดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 แห่ง ที่มีการรับซื้อมังคุดทั้งจากเกษตรกรชาวสวนมังคุดที่เป็นสมาชิกกลุ่มและเกษตรกรทั่วไป และนำผลผลิตมังคุดในฤดูช่วงที่ราคาตกต่ำมาแปรรูป โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ BCG Model แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม สำหรับภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่มพบว่า กลุ่มเป็นผู้รวบรวมและรับซื้อวัสดุเหลือใช้จากมังคุด ได้แก่ มังคุดผลดำ ตกเกรด และเปลือกมังคุดเพื่อนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยแบ่งสัดส่วนเป็น ร้อยละ 85 รับซื้อจากเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 12 รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป และอีกร้อยละ 3 รับซื้อผลผลิตจากพ่อค้ารวบรวมมังคุดในพื้นที่ โดยพบว่าปริมาณการใช้เปลือกมังคุดสด 1 กิโลกรัม สามารถนำไปแปรรูปเป็นผงเปลือกมังคุด ได้ 0.83 กิโลกรัม สร้างรายได้ 361 บาท/กิโลกรัม หรือรายได้สุทธิ (กำไร) 184 บาท/กิโลกรัม ผลิตสบู่ ได้ 3.33 กิโลกรัม สร้างรายได้ 188 บาท/กิโลกรัม หรือรายได้สุทธิ (กำไร) 113 บาท/กิโลกรัม และผลิตน้ำหมักชีวภาพได้ 10 กิโลกรัม สร้างรายได้ 10 บาท/กิโลกรัม หรือรายได้สุทธิ (กำไร) 5 บาท/กิโลกรัม ด้านสถานการณ์ตลาด ส่วนใหญ่ร้อยละ 54 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้าโดยตรงผ่านช่องทางหน้าร้าน รองลงมา ร้อยละ 35 จำหน่ายออนไลน์ผ่าน Facebook ของกลุ่มและของเกษตรกรเอง อาทิ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปไม้ผลต้นน้ำตาปี วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย กลุ่มบ้านวิสาหกิจชุมชนบ้านสมุนไพรคีรีวง ร้อยละ 6 จำหน่ายให้

ผู้ประกอบการ...

ผู้ประกอบการโรงแรมรีสอร์ทในพื้นที่ภาคใต้ และอีกร้อยละ 5 จำหน่ายในการออกบูทของหน่วยงานภาครัฐ โดยจากการแปรรูปวัสดุเหลือใช้จากมังคุดในทุกผลิตภัณฑ์สร้างรายได้ให้กลุ่มเฉลี่ย 940,500 บาท/ปี

ทั้งนี้ วิสาหกิจชุมชนผู้รวบรวมแปรรูปมังคุดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งเป้าหมายเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน อย. อย่างไรก็ตาม ในส่วนของ สศท.8 ยังให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กลุ่ม คือ การสร้างความร่วมมือและการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มกับเครือข่ายผู้ผลิตและแปรรูป วัสดุเหลือใช้จากมังคุดในจังหวัด ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้กลุ่มจัดการผลผลิตมังคุดตกเกรดในช่วงที่ราคาตกต่ำด้วยการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แทนการกำจัดทิ้ง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ตลาดต้องการ ตลอดจนสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ในการแปรรูปวัสดุเหลือใช้ให้กลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพตามแนวทาง BCG Model อีกด้วย สำหรับท่านที่สนใจรายละเอียดผลการวิจัยเชิงลึก สอบถามข้อมูลได้ที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 โทร. 0 7731 1373 หรืออีเมล Zone8@oae.go.th

ข่าว : ส่วนประชาสัมพันธ์
ข้อมูล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 สุราษฎร์ธานี